

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o maloletého S V, narodeného X, bývajúceho u matky a zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v R, so sídlom v R, dieťa rodičov – matky G G, bývajúcej v R, a otca T V, bývajúceho v R, prechodne v K, zastúpeného JUDr. D H, advokátkou so sídlom v K, **o úpravu rodičovských práv a povinností**, vedenej na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 7 P 22/2006, na dovolanie otca proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 9. mája 2007 sp. zn. 7 CoP 162/2006, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a** .

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Rožňava rozsudkom z 11. apríla 2006 č.k. 7 P 22/2006-71 zveril maloletého S V do osobnej starostlivosti matky, otca zaviazal prispievať na výživu maloletého po 1 200 Sk mesačne od 1. marca 2006 a zaplatiť nedoplatok na výživnom na maloletého za obdobie od 1. marca 2006 do 31. marca 2006. Návrh matky na určenie výživného za obdobie od 1. júla 2005 do 28. februára 2006 zamietol a v ostatnej časti konanie zastavil. Rozhodol, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania.

Na odvolanie matky a otca Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 9. mája 2007 sp. zn. 7 CoP 162/2006 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil v napadnutom výroku o určení výživného tak, že otec je povinný prispievať na výživu maloletého S po 1 700 Sk mesačne od 1. marca 2006 do budúcnosti, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred do rúk matky; napadnutý rozsudok zmenil tiež vo výroku o dlžnom výživnom tak, že za obdobie od 1. marca 2006 do 30. apríla 2007 ho otcovi povolil splácať po 500 Sk mesačne spolu s bežným výživným.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal otec dovolanie, v ktorom uviedol, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Namietal, že odvolací súd v rozpore s § 101 O.s.p. nevyhovel jeho žiadosti o odročenie pojednávania, ktorú jeho právna zástupkyňa odôvodnila kolíziou s iným súdnym pojednávaním vytýčeným na rovnaký termín, teda existenciou vážneho dôvodu v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. Napriek žiadosti a ospravedlneniu neúčasti odvolací súd vo veci konal a na odvolacom pojednávaní bez ich účasti doplnil dokazovanie, na základe ktorého potom aj rozhodol. Týmto postupom mu znemožnil realizáciu procesného práva na účasť na súdnom konaní a tiež práva vyjadriť sa k novým dôkazom. Odvolací súd pri tom vzal na zreteľ okolnosti, ktoré predtým neboli tvrdené a posudzované súdom prvého stupňa, čím konanie zaťažil ďalšou procesnou vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Napokon, v konaní na odvolacom súde nebola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov otca (fair proces). Žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Ostatní účastníci sa k dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátkou, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po

právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Osobitne však treba zdôrazniť, že v zmysle § 238 ods. 4 O.s.p. dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov okrem rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení.

V danom prípade dovolanie smeruje proti rozsudku vydanému vo veci výživného na dieťa v zmysle § 62 a nasl. Zákona o rodine. Napadnutý rozsudok teda vykazuje znaky rozsudku, v prípade ktorého je prípustnosť dovolania výslovne vylúčená (viď § 238 ods. 4 O.s.p.).

So zreteľom na vyššie uvedené by prípustnosť dovolania otca mohla založiť len skutočnosť, že v konaní došlo k niektorej vážnej procesnej vade, ktoré sú taxatívne uvedené v ustanovení § 237 O.s.p. S prihliadnutím na námietku dovolateľa, ale tiež vzhľadom na zákonnú povinnosť dovolacieho súdu skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, postihnutom niektorou z týchto väd (§ 242 ods. 1 O.s.p.), neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou vadou v zmysle § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, nedostatku zákonom predpísaného spôsobu začatia konania, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Treba uviesť, že § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný, preto ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie vylúčené (vrátane vecí uvedených v § 238 ods. 4 O.s.p.).

1. Dovolateľ namieta, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.). Pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi

znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

V súvislosti s vyriešením otázky, či v prejednávanej veci došlo k dovolateľom namietanej vade konania, treba uviesť, že podľa § 24 O.s.p. sa účastník môže dať v konaní zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí. V zmysle § 25 ods. 1 O.s.p. si ako zástupcu môže vždy zvoliť advokáta a jemu udelené plnomocenstvo nemožno obmedziť. Zvolený advokát je povinný účelne využívať všetky zákonom pripustené prostriedky a spôsoby poskytovania právnej pomoci účastníkovi, ktorého zastupuje (§ 25 ods. 2 O.s.p.). Zástupca, ktorému bolo udelené plnomocenstvo pre celé konanie, je oprávnený na všetky úkony, ktoré v konaní môže urobiť účastník (§ 28 ods. 2 O.s.p.). Ak má účastník takéhoto zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi (viď § 49 ods. 1 O.s.p.). Podľa § 101 ods. 2 O.s.p. súd pokračuje v konaní aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník neustanoví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takéhoto účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Otca v danej veci zastupovala advokátka JUDr. D H. V zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení bola oprávnená na všetky úkony, ktoré mohol v konaní urobiť otec. Jej povinnosťou bolo chrániť a presadzovať práva ňou zastúpeného účastníka konania a v jeho záujme dôsledne využívať všetky právne prostriedky (viď § 25 ods. 2 O.s.p. a § 18 ods. 1 a 2 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii). Predvolanie na pojednávanie vytyčené odvolacím súdom na 9. mája 2007 prevzala advokátka 25. apríla 2007 (viď doručenkú pripojenú k č.l. 93 spisu). Toto doručenie treba považovať za doručenie upovedomenia zastupovanému otcovi (§ 49 ods. 1 O.s.p.). Z obsahu spisu vyplýva, že JUDr. D H 9. mája 2007 (t.j. v deň odvolacieho pojednávania) o 8.09 hod. telefonicky oznámila odvolaciemu súdu, že na odvolacie pojednávanie nariadené na 9.15 hod. sa nebude môcť dostaviť, lebo na Okresnom súde Košice - okolie sa v ten istý deň o 8.30 hod. uskutoční za jej účasti iné súdne pojednávanie. Z tohto dôvodu požiadala o odročenie odvolacieho pojednávania.

Dôležitosť dôvodu, ktorým je odôvodňovaná žiadosť neprítomného účastníka o odročenie pojednávania (§ 101 ods. 2 O.s.p.), posudzuje súd podľa konkrétnych okolností. Existenciu dôležitého dôvodu môže ale preveriť len zo skutočností, ktoré sú mu známe v čase posudzovania tejto žiadosti. Jej dôvodnosť skúma predovšetkým z hľadiska preukázania

skutočnosti, z ktorej žiadateľ vyvodzuje existenciu ním tvrdeného dôležitého dôvodu. Pokiaľ ale nie je táto skutočnosť preukázaná, zostáva žiadosť o odročenie pojednávania iba v rovine nepodložených tvrdení, na ktoré nemožno vziať zreteľ.

V prejednávanej veci právna zástupkyňa v žiadosti o odročenie odvolacieho pojednávania z dôvodu kolízie tohto pojednávania s iným súdnym pojednávaním neuviedla žiadne údaje, ktoré by konkretizovali kolidujúcu vec a umožnili súdu posúdiť, či uvádzaný dôvod žiadosti o odročenie pojednávania nie je účastníkom len tvrdený. Pre úplnosť je vhodné dodať, že existenciu kolidujúceho pojednávania nepreukazuje ani k dovolaniu pripojená zápisnica spísaná 21. marca 2007 Okresným súdom Košice – vidiek sp. zn. 9 P 260/2006 vo veci iného maloletého, lebo sa v nej neuvádza meno JUDr. D H a z ničoho nemožno vyvodiť, že by táto advokátka zastupovala niektorého účastníka v uvedenej veci. Treba preto uzavrieť, že v čase posudzovania žiadosti o odročenie pojednávania nebola existencia dôležitého dôvodu v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. zo strany otca (a jeho právnej zástupkyne) odvolaciemu súdu preukázaná.

Argumenty, ktoré dovolateľ použil na odôvodnenie prípustnosti dovolania, nie sú napokon náležité z dôvodu, že (ako uviedol Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze z 13. januára 1999 sp. zn. I. ÚS 68/1998) kolízia dvoch pojednávaní toho istého účastníka v tom istom termíne na rozdielnych súdoch, o ktorej advokátka vedela v dostatočnom časovom predstihu, nie je akceptovateľným predpokladom uznania existencie dôležitého dôvodu na odročenie vytýčeného pojednávania. Obsahom základného práva na verejné prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom nie je povinnosť súdu vyhovieť akejkoľvek jeho žiadosti na odročenie pojednávania. Posúdenie opodstatnenosti „dôležitého dôvodu“ (§ 101 ods. 2 O.s.p.) v každom konkrétnom prípade patrí výlučne do právomoci konajúceho súdu. Vzhľadom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že i keby dovolateľ preukázal existenciu dvoch kolidujúcich pojednávaní, na ktorých JUDr. D H zastupuje účastníka (čo zo súdneho spisu nevyplýva), nešlo by o dôležitý dôvod v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p.

Z uvedeného dôvodu bolo potrebné vychádzať z toho, že odvolaciemu súdu nebola v danom prípade preukázaná existencia dôležitého dôvodu na odročenie pojednávania. V procesnej situácii, ktorú v prejednávanej veci nastolil otec (a jeho právna zástupkyňa) podaním dostatočne nedoloženej žiadosti o odročenie pojednávania, nemožno odvolaciemu

súdu vytýkať porušenie § 101 ods. 2 O.s.p., keď vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti otca (a jeho právnej zástupkyne). Jeho postupom nedošlo k odňatiu možnosti účastníka konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

2. Námietka dovolateľa, že odvolací súd mu odňal možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) tiež tým, že mu neumožnil vyjadriť sa k priebehu a výsledkom dokazovania na odvolacom súde, nie je opodstatnená. Odvolací súd otca na odvolacie pojednávanie riadne predvolal a vytvoril mu procesnú možnosť zúčastniť sa tohto pojednávania a na ňom sa vyjadriť k dokazovaniu a jeho výsledkom. Skutočnosť, že otec túto procesnú možnosť nevyužil, nemá za následok vytýkanú procesnú vadu.

3. Dovolateľ tvrdí, že odvolací súd mu odňal možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že porušil princíp spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov konania.

Na zabezpečenie spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov (fair process) priznáva Občiansky súdny poriadok účastníkovi procesné práva, medzi ktoré patrí aj právo vyjadrovať sa k tvrdeným skutočnostiam, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie a vyjadrovať sa aj k právnym dôsledkom z nich vyplývajúcich. Ide o procesné práva, ktoré môže účastník uplatniť nielen v konaní na súde prvého stupňa, ale aj v odvolacom konaní. Znemožnenie realizácie týchto procesných práv účastníka v procesnej situácii, v ktorej nemal možnosť zaujímať stanoviská k skutočnostiam, odôvodňujúcim iný právny záver odvolacieho súdu, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie alebo aspoň spochybnenie a vyjadrovať sa aj k ich právnej relevantnosti vo vzťahu k predmetu konania, je prakticky dôsledkom nerešpektovania ústavného princípu dvojinstančnosti občianskeho súdneho konania odvolacím súdom, lebo účastníkovi konania sa odopiera možnosť prieskumu správnosti nových, poprípade z pohľadu súdu prvého stupňa dosiaľ bezvýznamných (z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom však rozhodujúcich) skutkových zistení (porovnaj nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 5. apríla 2007 sp. zn. III. ÚS 171/06-44). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nedošlo v danom odvolacom konaní k porušeniu uvedeného ústavného princípu. Odvolací súd, ako vyplýva z obsahu spisu, svoje rozhodnutie nezaložil na skutočnosti, ktorou by sa už pred ním nezaoberal súd nižšieho stupňa. Pokiaľ na odvolacom pojednávaní doplnil dokazovanie, mal jeho procesný postup oporu v § 213 O.s.p. a smeroval k aktualizácii

skutkových zistení odvolacím súdom. Taký postup nie je porušením zásady dvojinstančnosti občianskeho súdneho konania.

V zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv [napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), právo byť predvolaní na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali (§ 123 O.s.p.), na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)]. Zo spisu nevyplýva, že by súdy v prejednávanej veci v prípade otca nerešpektovali niektoré z týchto práv. Nič nenasvedčuje tomu, že by nezachovali rovnosť účastníkov konania a že by niektorú z procesných strán na úkor druhej zvýhodnili. Námietka o nezabezpečení rovnakého postavenia účastníkov konania nie je preto opodstatnená.

4. Pokiaľ dovolateľ tvrdí, že „odôvodnenie odvolacieho súdu nekorešponduje, nezodpovedá stavu, ktorý bol matkou maloletého tvrdený a ktorý bol počas konania zistený“ a v uvedom vidí vadu konania majúcu za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, týka sa jeho tvrdenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (prípadne v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). I keby ale tento (dovolateľom tvrdený) dovolací dôvod bol daný, prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. by sám osebe nezakladal.

5. Keďže v danom prípade dovolanie otca proti rozsudku odvolacieho súdu nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné, ani nebola preukázaná existencia dovolateľom namietanej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a neboli zistené iné vady uvedené v § 237 O.s.p., dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie otca proti rozsudku odvolacieho súdu je neprípustné.

Dovolací súd mimoriadny opravný prostriedok otca odmietol podľa § 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Vzhľadom na odmietnutie dovolania z procesných dôvodov sa nezaoberal vecnou správnosťou skutkových a právnych záverov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie.

Dovolaateľ nebol v dovolacom konaní. Úspešnej procesnej strane nepriznal dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na rozhodnutie o náhrade trov dovolacieho konania (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 8. februára 2008

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: